

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลาม ว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ.

(นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-1
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-2
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-2
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-4
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-2
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-2
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-2
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-3
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-4
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-4
9. บทกำหนดโทษ	3-4
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. เสนอโดยนายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก โดยให้ยกเลิกให้พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 และมีการกำหนดบทนิยามคำว่า “มุสลิม” “ศาล” และ “ตะไตะยูติธรรม” พร้อมทั้งกำหนดให้การพิจารณาพิพากษาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก รวมถึงสภาพและสิทธิของบุคคลอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ซึ่งมุสลิมเป็นคู่ความในขณะมูลคดีเกิดหรือมุสลิมเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท หรือในคดีที่เกี่ยวกับมรดกในกรณีที่เจ้ามรดกเป็นมุสลิม ให้ใช้บังคับตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก และกำหนดให้มีองค์คณะคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา และมีการกำหนดกระบวนการพิจารณาคดี ไว้เป็นการเฉพาะ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ สรุปได้ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วย เห็นว่าร่างกฎหมายนี้ ช่วยให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามได้อยู่ภายใต้กฎหมายชารีอะห์ ซึ่งให้เป็นธรรมแก่ชาวมุสลิม ตามหลักกฎหมายอิสลาม อันก่อให้เกิดความยุติธรรมในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ รวมทั้งเป็นส่งเสริมให้ผู้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามมีเกียรติและมีความเสมอภาค

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยมีความเห็นว่า เป็นการเสียสิทธิสภาพในการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการพิจารณาคดีแพ่งในกรณีผู้นับถือศาสนาอิสลามและผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อความเป็นเอกภาพของกฎหมายของรัฐ ไม่ควรนำหลักศาสนามาเกี่ยวข้องก้ำอำนาจอธิปไตย เนื่องจากความเชื่อในการนับถือศาสนาเป็นเรื่องส่วนบุคคล จึงไม่ควรนำมาเป็นกฎหมายบังคับใช้ในสังคมที่มีผู้นับถือศาสนาที่หลากหลาย อีกทั้งคนส่วนใหญ่ในประเทศล้วนนับถือศาสนาพุทธ การออกกฎหมายในลักษณะดังกล่าว

ย่อมมีความสับสนเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม รวมทั้งเป็นการเพิ่มภาระต้องงบประมาณของประเทศและสิ้นเปลืองภาษีของประชาชน

นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่า ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีหลากหลายศาสนา วัฒนธรรม โดยปกติผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างเป็นอิสระอยู่แล้ว เรื่องครอบครัว - มรดก เป็นเรื่องภายในของผู้นับถืออิสลาม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ เป็นการภายในระหว่างผู้นับถือศาสนาเดียวกันอยู่แล้ว ไม่สมควรนำมาบังคับใช้ทั่วประเทศ อันจะสร้างความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตอีกว่า ชาวมุสลิม มีจำนวนกว่า 2,000 ล้านคน ซึ่งประกอบด้วยหลายนิกาย ไม่ว่าจะเป็น นิกายซุนนีย์ นิกายชีอะห์ ในมุสลิมนิกายซุนนีย์ จะมีมัชฮับแยกย่อยออกไปอีก โดยแต่ละนิกายจะมีหลักการแตกต่างกัน เช่น มัชฮับหนึ่ง ให้สามีดูแลค่าเลี้ยงดูภรรยา แต่ไม่รวมค่าเจ็บป่วยใช้ ในขณะที่อีกมัชฮับ กำหนดให้สามีต้องดูแลค่ารักษาพยาบาลภรรยาด้วย โดยถือเป็นค่าส่งเสียเลี้ยงดูเช่นกัน (ในศาสนาอิสลาม ผู้ชายต้องชำระค่าส่งเสียเลี้ยงดูภรรยา) ความแตกต่างเหล่านี้ ทำให้การตัดสินคดีย่อมต้องมีความแตกต่างกันไปด้วย จึงถือเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องระบุหลักการไว้ให้ชัดเจน

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในกรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม เนื่องจากร่างมาตรา 4 ไม่ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “คู่ความ” ไว้อย่างชัดเจนว่าบุคคลในคดีนี้เป็นบุคคลใด หรือเป็นบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการบังคับใช้กฎหมาย และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายฉบับนี้ อีกทั้ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะบังคับใช้กับชาวมุสลิม หรือบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ไม่ได้มีผลบังคับกับบุคคลที่นับถือศาสนาอื่น ซึ่งหากไม่มีการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในสังคมให้ชัดเจน อาจสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในสังคมได้

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ.

☒ กฎหมายใหม่

☐ แก้ไขเพิ่มเติม

☐ ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก

2.2 เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน รวมถึงการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความเชื่อทางศาสนาอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำได้ แม้ในปัจจุบันการส่งเสริมการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีเพียงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 อันเป็นกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ที่มีการใช้บังคับกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งยังปรากฏปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในหลายประเด็น อาทิ สภาพการบังคับใช้ในประเทศไทยไม่ได้บังคับใช้กฎหมายอิสลามกับมุสลิมทั่วทั้งประเทศ แต่ให้ใช้บังคับในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล เท่านั้น สมควรที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อให้บุคคลเสมอกันในกฎหมายและไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รวมถึงทำให้บุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามสามารถเข้าถึงความยุติธรรมและทำให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัย สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

☒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

☐ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน รวมถึงการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความเชื่อทางศาสนาอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำได้ แม้ในปัจจุบันการส่งเสริมการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีเพียงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 อันเป็นกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ที่มีการใช้บังคับกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งยังปรากฏปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในหลายประเด็น อาทิ สภาพการบังคับใช้ในประเทศไทยไม่ได้บังคับใช้กฎหมายอิสลามกับมุสลิมทั่วทั้งประเทศ แต่ให้ใช้บังคับในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล เท่านั้น สมควรที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อให้บุคคลเสมอกันในกฎหมายและไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รวมถึงทำให้บุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามสามารถเข้าถึงความยุติธรรมและทำให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัย สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดสาระสำคัญให้ยกเลิกให้พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 และมีการกำหนดบทนิยามคำว่า “มุสลิม” “ศาล” และ “ตะไตะยุดิธรรม” พร้อมทั้งกำหนดให้การพิจารณาพิพากษาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก รวมถึงสภาพและสิทธิของบุคคลอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ซึ่งมุสลิมเป็นคู่ความในขณะมูลคดีเกิด หรือมุสลิมเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท หรือในคดีที่เกี่ยวกับมรดกในกรณีที่เจ้ามรดกเป็นมุสลิม ให้ใช้บังคับตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก และกำหนดให้มีองค์กรคณะคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา และมีการกำหนดกระบวนการพิจารณาคดีไว้เป็นการเฉพาะ

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

ไม่มี

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

(1) สำนักงานศาลยุติธรรม

(2) สำนักจุฬาราชมนตรี

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- (1) สำนักงานเลขาธิการสำนักงานอัยการสูงสุด
- (2) กรมบังคับคดี
- (3) สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- (4) สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
- (5) มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย
- (6) สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม

ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามคำว่า “มุสลิม” “ศาล” และ “ตะไตะยูติธรรม” หรือไม่
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้การพิจารณาพิพากษาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก รวมถึงสภาพและสิทธิของบุคคลอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ให้ใช้บังคับตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือต้องตีความตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาคดีครอบครัวและมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีองค์คณะคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้ตะไตะยูติธรรมมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดี และให้ตะไตะยูติธรรมเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิและสวัสดิการเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม
6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีอิสลาม
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้คู่กรณีสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อศาลฎีกาได้
8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับกับกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดีหรือการดำเนินการใดในศาลชั้นต้นและศาลฎีกาโดยอนุโลม เฉพาะกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในมาตรา 5

9. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้โอนบรรดาคดีที่ยื่นฟ้องแล้วหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นคดีของศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัวและศาลจังหวัดในจังหวัดนั้น

10. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้มีสภาพบังคับทั่วประเทศ จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

11. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

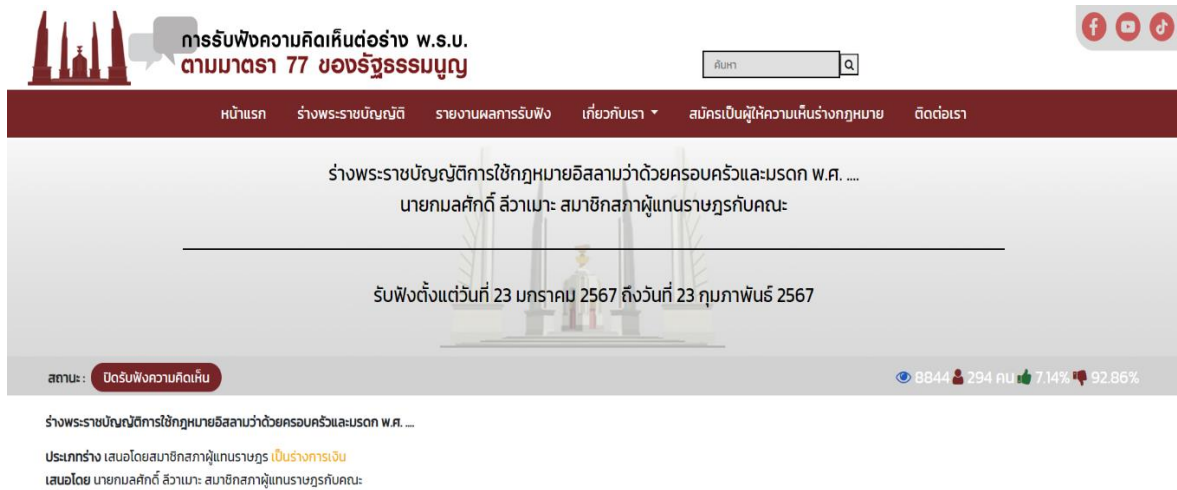
5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม ถึงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นกำหนดระยะเวลาตามตัวชี้วัดของคณะกรรมการ และได้ขอขยายระยะเวลาเสนอความคิดเห็นออกไปอีก 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม ถึงวันที่ 23 มีนาคม 2567

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม 2567 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

การรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ.
ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ.
นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ

รับฟังตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม 2567 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567

สถานะ: **ปิดรับฟังความคิดเห็น**

8844 294 คน 7.14% 92.86%

ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ.
ประเภทร่าง เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นร่างการเจ็บ
เสนอโดย นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1. สำนักงานศาลยุติธรรม
2. สำนักงานจุฬาราชมนตรี
3. สำนักงานเลขาธิการสำนักงานอัยการสูงสุด
4. กรมบังคับคดี
5. สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์
6. สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
7. มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย
8. สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

ไม่มี

6.สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

มีผู้เข้าชมจำนวน 8,909 คน ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน 285 คน มีข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. เพศ

- 1) ชาย จำนวน 249 คน (ร้อยละ 87.37)
- 2) หญิง จำนวน 27 คน (ร้อยละ 9.47)

2. อายุ (ปี)

- 1) 20 หรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.35)
- 2) 21 – 30 จำนวน 187 คน (ร้อยละ 65.61)
- 3) 31 - 40 จำนวน 10 คน (ร้อยละ 3.51)
- 4) 41 - 50 จำนวน 18 คน (ร้อยละ 6.32)
- 5) 51 - 60 จำนวน 28 คน (ร้อยละ 9.82)
- 6) 61 ขึ้นไป จำนวน 33 คน (ร้อยละ 11.58)

3. ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.35)
- 2) มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 200 คน (ร้อยละ 70.18)
- 3) ปริญญาตรี จำนวน 53 คน (ร้อยละ 18.60)
- 4) สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 23 คน (ร้อยละ 8.07)

4. อาชีพ

- 1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 4.56)
- 2) ข้าราชการบำนาญ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 8.77)
- 3) ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 21 คน (ร้อยละ 7.37)
- 4) เกษตรกร จำนวน 11 คน (ร้อยละ 3.86)
- 5) รับจ้าง จำนวน 13 คน (ร้อยละ 4.56)
- 6) นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 184 คน (ร้อยละ 64.56)
- 7) อื่น ๆ จำนวน 10 คน (ร้อยละ 3.51)

5. ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายในฐานะ

- 1) สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.35)
- 2) สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.35)
- 3) ประชาชน จำนวน 274 คน (ร้อยละ 96.14)

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้อง

จำนวน 2 ราย คือ สำนักงานอัยการสูงสุด และกรมบังคับคดี

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th
และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามคำว่า “มุสลิม” “ศาล” และ “ตะไตะยูติธรรม” หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ผู้เป็นมุสลิมจะได้มีกฎหมายที่ตรงกับคำสั่งสอนของอัลเลาะห์ตอาอา เพื่อใช้ในการตัดสินคดีระหว่างมุสลิมกันเอง (เว็บไซต์) - เป็นคำนิยามที่ให้ความหมายที่ชัดเจน ตรงตามที่มีภาระบัญญัติไว้ในกฎหมายอิสลาม อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานของความหลากหลายทางความเชื่อ ตลอดจนสอดคล้องกับบริบทและสภาพของสังคมด้วย (เว็บไซต์) - การพิจารณาในชั้นศาลควรมีผู้รู้และเข้าใจหลักศาสนาอิสลาม (เว็บไซต์) - เป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เป็นมุสลิมตามหลักกฎหมายของอิสลาม (เว็บไซต์)	- เป็นการเสียสิทธิสภาพในการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการพิจารณาคดีแบ่งในกรณีผู้นับถือศาสนาอิสลามและผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ส่งผลต่อความเป็นเอกภาพของกฎหมายของรัฐ (เว็บไซต์) - กฎหมายของรัฐไม่ควรเกี่ยวข้องกับหลักศาสนา ลัทธิหรือความเชื่อใด ๆ (เว็บไซต์) - กฎหมายอิสลามมีหลักมาจากคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งใช้กับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ไม่ถือเป็นกฎหมายสากล อีกทั้งประเทศไทยมีการปกครองในระบอบที่เป็นสากล จึงไม่จำเป็นต้องนำหลักการเหล่านี้มาบังคับใช้ (เว็บไซต์) - ตะไตะยูติธรรม เป็นผู้มีความรู้ตามหลักศาสนาอิสลามแต่ไม่มีความรู้ทางศาล (เว็บไซต์) - ควรบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น เพื่อให้ทุกคนอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายเดียวกัน อีกทั้งการนำกฎหมายอิสลามมาบังคับใช้เป็นกรณีเฉพาะ อาจเป็นการกระตุ้นให้ผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ขอลอกกฎหมายเพื่อคนในศาสนานั้น ๆ อันเป็นการสร้างความไม่เป็นเอกภาพต่อระบบกฎหมายของประเทศ (เว็บไซต์) - แม้ประเทศไทยจะมีความเป็นอิสระในการนับถือศาสนา แต่ระบบกฎหมายควรเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งประเทศ ไม่ควรมีการแบ่งแยก และไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายอื่นมาซ้ำซ้อนอีก (เว็บไซต์) - ควรมีการพิจารณาให้รอบคอบว่าการตราร่างกฎหมายฉบับนี้ เป็นการทับซ้อนกับอำนาจศาลในปัจจุบันหรือไม่ (เว็บไซต์) - ไม่ควรนำหลักศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับอำนาจตุลาการ อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจบริหาร (เว็บไซต์)
- เห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชัดเจน (กรมบังคับคดี)	

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- หลักศาสนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความศรัทธา จึงไม่ควรนำมาตราเป็นกฎหมายของรัฐ (เว็บไซต์) - ความเชื่อในการนับถือศาสนาเป็นเรื่องส่วนบุคคล ไม่ควรนำมาเป็นกฎหมายบังคับใช้ในสังคมที่มีผู้นับถือศาสนาที่หลากหลาย อีกทั้งคนส่วนใหญ่ในประเทศลัทธิผู้นับถือศาสนาพุทธ การออกกฎหมายในลักษณะดังกล่าว ย่อมมีความเสี่ยงต่อการเป็นรัฐซ้อนรัฐ ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม รวมทั้งเป็นการเพิ่มภาระต่องบประมาณของประเทศและสิ่งแวดล้อมภาษีของประชาชน (เว็บไซต์) - เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่นับถือศาสนาอื่น (เว็บไซต์) - ไม่ควรนำหลักศาสนาามาแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม (เว็บไซต์) - ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. (สำนักงานอัยการสูงสุด)

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองแบบสากลอยู่แล้ว ไม่ควรมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นจากความเชื่อทางศาสนาใดศาสนาหนึ่ง **(เว็บไซต์)**
2. ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีหลากหลายศาสนา วัฒนธรรม โดยปกติผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างเป็นอิสระอยู่แล้ว เรื่องครอบครัว - มรดก เป็นเรื่องภายในของผู้นับถืออิสลาม ซึ่งสามารถดำเนินการได้เป็นการภายในระหว่างผู้นับถือศาสนาเดียวกันอยู่แล้ว ไม่สมควรนำมาบังคับใช้ทั่วประเทศ อันจะสร้างความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม **(เว็บไซต์)**
3. ควรมีการกำหนดบทนิยาม คำว่า “คู่ความ” เพิ่มเติมไว้ด้วยว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 เดิมใช้คำว่า

“ทั้งโจทก์จำเลย” ซึ่งมีปัญหาในการบังคับใช้ในกรณีที่บุคคลภายนอกยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความในคดี (กรมบังคับคดี)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้การพิจารณาพิพากษาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก รวมถึงสภาพและสิทธิของบุคคลอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ให้ใช้บังคับตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- การแบ่งมรดกจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลาม (เว็บไซต์) - ช่วยให้การตัดสินเป็นไปอย่างชัดเจนและยุติธรรม (เว็บไซต์) - มีความสอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม (เว็บไซต์) - เป็นสิทธิในการดำเนินการของคนที่น่าเชื่อถือศาสนาอิสลามที่จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายชารีอะห์ ให้ความเป็นธรรมแก่ชาวมุสลิม ตามหลักกฎหมายอิสลาม ก่อให้เกิดความยุติธรรมในครอบครัว ไม่มีใครเสียเปรียบ ซึ่งสอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ (เว็บไซต์)	- กฎหมายต้องสามารถใช้บังคับกับทุกคนในประเทศได้ โดยไม่เลือกที่จะนับถือความเชื่อแบบใด (เว็บไซต์) - กฎของศาสนาไม่ควรนำมาใช้ร่วมกับกฎหมายของรัฐ เนื่องจากศาสนาเป็นเรื่องความคิด ความเชื่อ ความศรัทธา ที่สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลาตามพัฒนาการแห่งภูมิธรรมและสติปัญญาของบุคคล (เว็บไซต์) - กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกในประเทศไทยมีการใช้บังคับอยู่แล้ว ไม่ควรออกกฎหมายให้มีความซ้ำซ้อน ควรใช้กฎหมายเดียวกันบังคับแก่ประชาชนทั้งประเทศ เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน (เว็บไซต์) - กระตุ้นให้ผู้ที่มีความเชื่อ หรือนับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู ศาสนาซิกข์ กลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ ที่มีความเชื่อเป็นของตนเอง อาทิ แม้ว เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ไทยพวน ไทยยอง อาจเรียกร้องสิทธิเช่นเดียวกันได้ อันเป็นการสร้างความยุ่งยากและสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในสังคม (เว็บไซต์) - ประเทศไทยมีศาลยุติธรรมที่ดำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรมต่อประชาชนทุกคนโดยเท่าเทียมอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีศาลศาสนาอื่นใดขึ้นมาอีก (เว็บไซต์) - มีกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกกฎหมายว่าด้วยเยาวชนและครอบครัว ตลอดจนมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลาม
- เห็นด้วยเนื่องจากเป็นการแก้ไขให้ชัดเจนว่าต้องนำหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ไปบังคับใช้ในเรื่องใดบ้าง (กรมบังคับคดี)	

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 บังคับใช้อยู่แล้ว รวมทั้งมีการกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและพิพากษา และวินิจฉัยคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกไว้ในกฎหมายของประเทศเช่นเดียวกัน <i>(เว็บไซต์)</i>
	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. <i>(สำนักงานอัยการสูงสุด)</i>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ชาวมุสลิมมีจำนวนกว่า 2,000 ล้านคน ซึ่งประกอบด้วยหลายนิกาย ไม่ว่าจะเป็นนิกายซุนนีย์ นิกายชีอะห์ ในมุสลิมนิกายซุนนีย์ จะมีมัซฮับแยกย่อยออกไปอีก ซึ่งจะมีหลักการของแต่ละนิกายแตกต่างกัน แม้ทุกคนจะเป็นมุสลิมเหมือนกัน แต่เมื่อมีข้อขัดแย้งพื้นฐาน เช่น ความขัดแย้งในครอบครัว หลักกฎหมายศาสนาอิสลามที่ใช้ในการแก้ปัญหาของแต่ละมัซฮับนั้นไม่ได้มีลักษณะเหมือนกัน เช่น มัซฮับหนึ่ง ให้สามีดูแลค่าเลี้ยงดูภรรยา แต่ไม่รวมค่าเจ็บป่วยไข้ ในขณะที่อีกมัซฮับ กำหนดให้สามีต้องดูแลค่ารักษาพยาบาลภรรยาด้วย โดยถือเป็นค่าส่งเสียเลี้ยงดูเช่นกัน (ในศาสนาอิสลาม ผู้ชายต้องชำระค่าส่งเสียเลี้ยงดูภรรยา) ความแตกต่างเหล่านี้ ทำให้การตัดสินใจ ย่อมต้องมีความแตกต่างกันไปด้วย เช่นนี้ ถ้าสามีถือมัซฮับหนึ่ง ภรรยาถือมัซฮับหนึ่ง จะมีทางออกเพื่อยังความยุติธรรมตามหลักศาสนาอย่างไร *(เว็บไซต์)*

2. ประเทศในทวีปยุโรปไม่มีการออกกฎหมายอนุวัตรตามหลักอิสลามแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดห้ามพฤติกรรมหลายอย่างของบุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นการจะออกกฎหมายบังคับใช้ในการใด ควรพิจารณาอย่างถี่ถ้วน *(เว็บไซต์)*

3. ควรมีการกำหนดให้กรณีที่ดินนั้น มีคู่ความฝ่ายใด เป็นผู้ที่มีได้นับถือศาสนาอิสลาม สามารถยื่นคำร้องต่อศาลให้มีการพิจารณาคดีอย่างคดีปกติได้ เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย *(เว็บไซต์)*

4. กรณีตามร่างมาตรา 5 ไม่ได้มีการกล่าวถึงการบังคับคดีไว้แต่อย่างใด *(กรมบังคับคดี)*

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือต้องตีความตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาคดีครอบครัวและมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ข้อที่แตกต่างเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม ควรให้องค์คณะผู้พิพากษาในกฎหมายอิสลามเป็นผู้วินิจฉัย ทั้งยังเป็นการเทิดทูนคำสั่งใช้และห้ามของพระอัลเลาะห์ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ชาวมุสลิมตามหลักกฎหมายอิสลาม และสอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ <i>(เว็บไซต์)</i>	- ประเทศไทยเป็นรัฐชาติปิตัย มีอธิปไตยเป็นหนึ่งเดียว ควรมีการปกครองในระบอบเดียวกันทั้งแผ่นดิน การจะตีความกฎหมายโดยอ้างอิงคำสอนตามความเชื่อและศาสนา ย่อมไม่เกิดผลดีต่อคนทั้งประเทศ นอกจากนี้ หากกำหนดให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นผู้ตีความเท่านั้น อาจก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมในชั้นศาลได้ อีกทั้งผู้ที่นับถือศาสนาอื่นก็อาจจะเรียกร้องให้มีศาลตามคำสอนตนเองได้ อันเป็นการสร้างความแตกแยกให้สังคม และก่อให้เกิดความวุ่นวายอย่างแน่นอน <i>(เว็บไซต์)</i> - ข้อกฎหมายอิสลามเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และองค์คณะผู้พิพากษาที่มีใช้ตะโต๊ะยุติธรรมอาจเข้าใจในกฎหมายอิสลามคลาดเคลื่อน ดังนั้นควรกำหนดให้ตะโต๊ะยุติธรรมเป็นผู้วินิจฉัยเช่นเดิม <i>(เว็บไซต์)</i> - มีความซ้ำซ้อนกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรม ซึ่งมีเขตอำนาจศาลที่ชัดเจนอยู่แล้ว <i>(เว็บไซต์)</i> - ควรใช้หลักกฎหมายเดียวกัน ที่มีความเป็นสากล บังคับใช้แก่ประชาชนทุกคนทั่วประเทศอย่างเท่าเทียมกัน <i>(เว็บไซต์)</i> - การกำหนดให้กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือต้องตีความตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาคดีครอบครัวและมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อคู่ความที่นับถือศาสนาอื่น <i>(เว็บไซต์)</i> - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้สิทธิ เสรีภาพในการนับถือศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน และมีเนื้อหาที่ครอบคลุมแล้ว จึงไม่
- เห็นด้วยกับการกำหนดให้กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือต้องตีความตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาคดีครอบครัวและมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด <i>(กรมบังคับคดี)</i>	

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	จำเป็นต้องมีกฎหมายอิสลามที่แยกเป็นการเฉพาะอีก <i>(เว็บไซต์)</i> - อำนาจอธิปไตย มีการกำหนดขอบเขตอำนาจตุลาการไว้อย่างชัดเจน จึงไม่ควรใช้กฎหมายที่อิงความเชื่อทางศาสนามาใช้บังคับ <i>(เว็บไซต์)</i> - การกำหนดให้มีกฎหมายของแต่ละความเชื่อ จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากประเทศไทยมีความหลากหลายทางศาสนา <i>(เว็บไซต์)</i>
	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. <i>(สำนักงานอัยการสูงสุด)</i>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 ที่ใช้บังคับอยู่ มีความสมบูรณ์และมีสภาพบังคับที่ครอบคลุมอยู่แล้ว *(เว็บไซต์)*

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีองค์กรคฤหัสถ์และมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ผู้ที่มีความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง จะได้มีส่วนร่วมในการสนองต่อการปฏิบัติตามคำสั่งและห้ามของพระอัลเลาะห์ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ชาวมุสลิมตามหลักกฎหมายอิสลาม และสอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ <i>(เว็บไซต์)</i>	- เป็นการดำเนินการที่ไม่มีความจำเป็น ไม่ก่อให้เกิดความคุ้มค่า และสร้างความไม่ชอบธรรมต่อผู้นับถือศาสนาอื่น <i>(เว็บไซต์)</i> - กฎหมายที่ บังคับใช้ ควรมีความเป็นมาตรฐานตามหลักสากล <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นการเพิ่มการใช้งบประมาณแผ่นดินจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในการก่อตั้งศาลและงบประมาณด้านบุคลากร <i>(เว็บไซต์)</i>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีองค์คณะคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา (กรมบังคับคดี)	- ทุกศาสนาจะเกิดการเรียกร้องอย่างเดียวกัน และก่อให้เกิดความแตกต่างในการใช้กฎหมายอย่างไม่รู้จบ ส่งผลต่อความเป็นเอกภาพต่อระบบกฎหมายของประเทศ (เว็บไซต์) - อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อคู่ความที่นับถือศาสนาอื่นจากการตัดสินคดีความ (เว็บไซต์) - อำนาจตุลาการที่มีในปัจจุบัน สามารถยังความยุติธรรมให้เกิดได้อย่างครอบคลุมแล้ว (เว็บไซต์) - ศาสนาเป็นเรื่องความเชื่อส่วนบุคคล จึงไม่ควรนำมาเกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตย เนื่องจากอาจก่อให้เกิดการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเดียวกัน ตลอดจนเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้นับถือศาสนาอื่น และอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งในอนาคต (เว็บไซต์)
	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. (สำนักงานอัยการสูงสุด)

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จำนวนองค์คณะคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา ตามร่างมาตรา 7 วรรคสาม กำหนดให้ต้องมีตะไต้ะยุติธรรมอย่างน้อย 2 คน และผู้พิพากษา 1 คน จึงเป็นองค์คณะที่มีการพิจารณาดี อาจมีความไม่เหมาะสม เนื่องจากตามร่างมาตรา 8 กำหนดให้ตะไต้ะยุติธรรมมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยแล้ว (กรมบังคับคดี)

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้ตะโตะยุติธรรมมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดี และให้ตะโตะยุติธรรมเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิและสวัสดิการเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- การมีชาวมุสลิมเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดีทำให้ประชาชนมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้ ก่อให้เกิดความเท่าเทียม เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ชาวมุสลิมตามหลักกฎหมายอิสลาม และสอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ รวมทั้งเป็นการรับใช้พระอัลเลาะห์ด้วย <i>(เว็บไซต์)</i> - เห็นด้วย เพราะ ตะโตะยุติธรรมเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจทางด้านศาสนาอิสลามมากที่สุด รวมทั้งเป็นการให้เกียรติและสร้างความเสมอภาคในเกียรติและศักดิ์ศรีในการพิจารณาคดีให้แก่ตะโตะยุติธรรม <i>(เว็บไซต์)</i>	- การเพิ่มตำแหน่งให้ตะโตะยุติธรรมเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิและสวัสดิการเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม โดยอาศัยสัดส่วนจากการเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม เป็นเอาเปรียบข้าราชการที่นับถือศาสนาอื่น ๆ และอาจเป็นการให้อภิสิทธิ์แก่ผู้นับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่งเกินความจำเป็น รวมทั้งเป็นการสิ้นเปลืองและเพิ่มภาระให้แก่งบประมาณแผ่นดิน ซึ่งมาจากเงินภาษีของประชาชนอีกด้วย <i>(เว็บไซต์)</i> - ตะโตะยุติธรรม ควรมีตำแหน่งเป็นเพียงตะโตะยุติธรรม ส่วนผู้พิพากษามีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกอยู่แล้ว ไม่ควรมีการแต่งตั้งเพิ่มให้เกิดความซ้ำซ้อน อีกทั้งที่มาของผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาคควรมีที่มาโดยอาศัยวิธีการเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนทุกคน รวมถึงผู้พิพากษาต้องได้รับการอบรมทางกฎหมายมาอย่างรอบคอบ เนื่องจากต้องพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ <i>(เว็บไซต์)</i> - ตะโตะยุติธรรม เป็นตำแหน่งผู้นำทางศาสนาอิสลามซึ่งไม่ควรมีความเกี่ยวข้องกับตำแหน่งผู้พิพากษา เนื่องจากเป็นระบบราชการคนละส่วนกัน <i>(เว็บไซต์)</i> - ผู้นำทางศาสนาไม่ควรเข้ามาแทรกแซงในกระบวนการยุติธรรม <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่เป็นไปตามหลักสากล <i>(เว็บไซต์)</i>
- เห็นด้วยกับการกำหนดให้ตะโตะยุติธรรมมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดี และให้ตะโตะยุติธรรมเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิและสวัสดิการเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม <i>(กรมบังคับคดี)</i>	

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. (สำนักงานอัยการสูงสุด)

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แต่เดิมคณะตุลาการมีเพียงอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายอิสลามและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาที่พิพากษาตามคำวินิจฉัยชี้ขาดด้วยเท่านั้น หากกำหนดให้คณะตุลาการมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดี และให้คณะตุลาการเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิและสวัสดิการเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม อาจต้องพิจารณาการเป็นองค์คณะพิจารณาคดีอื่น ๆ ของคณะตุลาการในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว และศาลจังหวัดตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมด้วยหรือไม่ (กรมบังคับคดี)

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีอิสลาม

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ควรมีอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยเกิดความสะดวกแก่ประชาชนที่มาติดต่อด้านคดีครอบครัวมรดกอิสลามอย่างมาก ประกอบกับปัจจุบันมีลูกจ้างเหมาบริการของสำนักงานศาลยุติธรรมด้านกฎหมายอิสลามประจำอยู่ศาลใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่แล้ว จึงควรสนับสนุนเจ้าหน้าที่เหล่านี้ให้เข้าสู่ระบบหรือปรับเปลี่ยนจากการเป็นลูกจ้างเหมาบริการมาเป็นข้าราชการ เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์และมีระยะเวลาการทำงานกับสำนักงานศาลยุติธรรมที่เหมาะสม (เว็บไซต์) - เห็นด้วย เพราะจะได้มีผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน มีคุณสมบัติที่ชัดเจนและตรงตามวุฒิการศึกษาที่เรียนจบมา เข้ามาดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในงานคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลาม เนื่องจากการศึกษากฎหมายอิสลามใน	- เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. จึงไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีอิสลามแต่อย่างใด (เว็บไซต์) - เจ้าหน้าที่ศาลควรมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายและข้อบังคับแบบเดียวกัน (เว็บไซต์) - เจ้าพนักงานของรัฐต้องปฏิบัติต่อประชาชนคนไทยทุกกลุ่ม ทุกศาสนา อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ควรมีการแบ่งแยก สร้างความแตกต่างให้เกิดความไม่สบายใจ และความไม่เท่าเทียมในการปฏิบัติต่อคนต่างศาสนา (เว็บไซต์) - เป็นการสิ้นเปลืองและสร้างภาระต่อบริการของแผ่นดิน การมีเจ้าหน้าที่ศาล

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ประเทศไทยมีการแพร่หลายมากพอควรแล้ว (เว็บไซต์)	ตามลักษณะเดิม มีความเหมาะสมอยู่แล้ว (เว็บไซต์)
- เห็นด้วยกับการกำหนดคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีอิสลาม (กรมบังคับคดี)	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. (สำนักงานอัยการสูงสุด)

7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้คู่กรณีสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อศาลฎีกาได้

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เป็นไปตามหลักกฎหมาย ในกรณีที่เห็นว่าไม่เป็นธรรม ไม่ยุติธรรม หรือไม่ชอบธรรม ก็ควรให้มีพิธีสุจริต ความบริสุทธิ์จนถึงที่สุดของกระบวนการยุติธรรม (เว็บไซต์) - เป็นการสร้างความยุติธรรมให้กับคู่ความทั้งสองฝ่าย และเป็นการให้โอกาสแก่คู่กรณี (เว็บไซต์) - เป็นความยุติธรรมที่พระอัลเลาะห์กำหนด (เว็บไซต์) - เป็นหลักการขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน และเป็นการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจ (เว็บไซต์)	- ไม่ควรมีการร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. มาตั้งแต่แรก (เว็บไซต์) - กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล ต้องเป็นไปตามหลักปฏิบัติ ตามปกติที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับ (เว็บไซต์) - ควรให้คดีสิ้นสุดที่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์เท่านั้น (เว็บไซต์) - เป็นการข้ามขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์ไป อันก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคต่อประชาชนผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ (เว็บไซต์)
- เห็นด้วยกับการกำหนดให้คู่กรณีสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อศาลฎีกาได้ (กรมบังคับคดี)	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. (สำนักงานอัยการสูงสุด)

8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับกับกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดีหรือการดำเนินการใดในศาลชั้นต้นและศาลฎีกาโดยอนุโลม เฉพาะกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในมาตรา 5

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เป็นการกำหนดให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนในการใช้กฎหมายชำระหนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ ก่อให้เกิดความเท่าเทียม และให้ความเป็นธรรมแก่ชาวมุสลิมตามหลักกฎหมายอิสลาม <i>(เว็บไซต์)</i>	- เป็นการเพิ่มภาระงานและเป็นการเลือกปฏิบัติ <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นการละเมิดสิทธิผู้ที่นับถือศาสนาอื่น โดยไม่ควรมีข้าราชการที่อาศัยสัดส่วนจากความเกี่ยวพันกับศาสนาอิสลาม เข้ามามีอำนาจสิทธิ์ขาดในระบบศาลของประเทศไทย <i>(เว็บไซต์)</i> - กฎหมายชำระหนี้ ไม่สามารถบัญญัติข้อความใดที่นอกเหนือจากคำสอนของศาสนาตาพระอัลเลาะห์ได้ จึงไม่มีชาวมุสลิมคนใดวินิจฉัยชี้ขาดคดีนอกเหนือจากคำสอนนั้น จึงไม่ถือเป็นกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง <i>(เว็บไซต์)</i>
- เห็นด้วยกับการกำหนดให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับกับกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดีหรือการดำเนินการใดในศาลชั้นต้นและศาลฎีกาโดยอนุโลม เฉพาะกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในมาตรา 5 <i>(กรมบังคับคดี)</i>	- ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. <i>(สำนักงานอัยการสูงสุด)</i>

9. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้โอนบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องแล้วหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ 2489 ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นคดีของศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัวและศาลจังหวัดในจังหวัดนั้น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เป็นกรณีปกติทั่วไป เพื่อให้สอดคล้องกับความยุติธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางความเชื่อ <i>(เว็บไซต์)</i> - ศาลแต่ละจังหวัดย่อมรู้ถึงสภาพคนในพื้นที่ <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ชาวมุสลิมตามกฎหมายอิสลาม <i>(เว็บไซต์)</i>	- การบังคับใช้กฎหมาย ไม่ควรเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะกับผู้ใด หรือศาสนาใด หรือพื้นที่ใด เป็นกรณีพิเศษ <i>(เว็บไซต์)</i> - กระบวนการยุติธรรมในทางแพ่ง ต้องเป็นหลักปฏิบัติตามปกติที่ทุกคนพึงได้รับ <i>(เว็บไซต์)</i> - เพื่อความยุติธรรม เมื่อยื่นฟ้องที่ใด ควรดำเนินกระบวนการยุติธรรม ณ ศาลที่ได้ยื่นฟ้องจนสิ้นสุดกระบวนการ <i>(เว็บไซต์)</i>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- อาจก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในการที่จะต้องเดินทางไปขึ้นศาล <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่ควรให้ระบบใด ๆ มาครอบงำกระบวนการพิจารณาคดีของศาลสถิตยุติธรรม โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับหลักศาสนา โดยประเทศไทยควรยึดถือหลักปฏิบัติที่เป็นกลางตามหลักสากล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก <i>(เว็บไซต์)</i>
	ไม่เห็นพ้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. <i>(สำนักงานอัยการสูงสุด)</i>
	ไม่เห็นด้วย เนื่องจากอาจเป็นการกระทบสิทธิของคู่ความ ทั้งนี้ หากจะกำหนดให้มีการโอนคดีที่ค้างพิจารณา อาจกำหนดให้เป็นไปในลักษณะตามความประสงค์ของคู่ความ <i>(กรมบังคับคดี)</i>

10. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้มีสภาพบังคับทั่วประเทศ จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่บ้าง แต่สิ่งที่ยุติธรรม คือ การจำกัดการบังคับใช้ไว้เฉพาะใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ประชาชนชาวมุสลิม ซึ่งทำให้ผู้พิพากษาสามารถใช้หลักกฎหมายและหลักศาสนาในการบังคับใช้กฎหมายได้ แต่ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. นี้ ถ้าหากมีการบังคับใช้ทั่วประเทศจะก่อให้เกิดความวุ่นวายอย่างโกลาหล เนื่องจากประเทศไทยมิได้มีเพียงศาสนาใดศาสนาหนึ่ง อีกทั้งประชาชนส่วนมากเป็นชาวพุทธ รวมถึงมีผู้นับถือศาสนาอื่นอีกพอสมควร ซึ่งบางครั้งย่อมมีข้อพิพาทกัน ทั้งจากผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน และต่างศาสนา ดังนั้น การที่จะนำหลักศาสนาใดศาสนาหนึ่ง มาใช้ในการพิจารณาคดีสินคดี อาจก่อให้เกิด

ความไม่ยุติธรรม และย่อมเกิดความวุ่นวายจากความอยุติธรรมของการบังคับใช้กฎหมายนั้นด้วย (เว็บไซต์)

2. มีปัญหาในด้านบุคลากรที่ขาดความชำนาญการ ในการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก (เว็บไซต์)

3. มีปัญหามาก เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพราะเป็นการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการปกครองแบบสากล ซึ่งการนำความเชื่อทางศาสนามาบัญญัติเป็นกฎหมายนั้น ถือว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะความเชื่อทางศาสนาเป็นความเชื่อส่วนบุคคลหรือเป็นความเชื่อส่วนกลุ่มบุคคล ไม่ควรนำมาหรือไม่ควรมีและไม่ควรเกิดขึ้นในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย (เว็บไซต์)

11. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ไม่มี

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

แม้ในปัจจุบันการส่งเสริมการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีเพียงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 อันเป็นกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ที่มีการใช้บังคับกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งยังปรากฏปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในหลายประเด็น อาทิ สภาพการบังคับใช้ในประเทศไทยไม่ได้บังคับใช้กฎหมายอิสลามกับมุสลิมทั่วทั้งประเทศ แต่ให้ใช้บังคับในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล เท่านั้น ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน รวมถึงการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความเชื่อทางศาสนาอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ ดังนั้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นระหว่างรัฐกับประชาชน ตลอดจนเพื่อให้บุคคลเสมอกันในกฎหมายและไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รวมถึงทำให้บุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามสามารถเข้าถึงความยุติธรรมและทำให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัย สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายนี้

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สอดคล้องกับมาตรา 27 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิ และเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ โดยความมุ่งหมายของมาตราดังกล่าวมีขึ้นเพื่อกำหนดหลักแห่งความเสมอภาคของบุคคล และห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งถูกกำหนดไว้ในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย อันเป็นหมวดที่มีความสำคัญที่สุดหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญ ในทางหลักการแล้ว หมวดนี้บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับแนวคิดที่ว่ามนุษย์ควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐเพื่อที่จะสามารถรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ได้ โดยห้ามมิให้รัฐใช้อำนาจทางนิติบัญญัติออกกฎหมายเพื่อลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือเกินจำเป็น หลักการสำคัญนี้ปรากฏในมหากฎบัตรแม็กนา คาร์ตา (Magna Carta) ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลก และนับแต่นั้นเป็นต้นมา การบัญญัติรัฐธรรมนูญจึงต้องมีบทบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนไว้เสมอ

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกฉบับนี้ มุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกแก่มุสลิมทั่วทั้งประเทศ เนื่องจากระบาดชาวมุสลิมทั้งหลาย ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ก็ล้วนแต่ยึดถือคัมภีร์อัลกุรอานเล่มเดียวกัน ซึ่งถือเป็นธรรมนูญศาสนบัญญัติที่สำคัญยิ่งในศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 ใช้บังคับในพื้นที่เพียง 4 จังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล เท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน รวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความเชื่อทางศาสนา การตราพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยทำให้บุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามสามารถเข้าถึงความยุติธรรมและทำให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัย และเป็นการให้ความเคารพต่อความหลากหลายของความคิด ความเชื่อ และอัตลักษณ์เฉพาะของประชาชนในประเทศได้เป็นอย่างดี

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว และบรรพ 6 มรดก
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การบังคับใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกแก่มุสลิมทั่วทั้งประเทศ อาจไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทางตรง อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้องค์กรคณะคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลแพ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัด และศาลฎีกา ตลอดจนให้ตะเฑาะยุติธรรมเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิและสวัสดิการเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม รวมถึงการกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีอิสลาม ย่อมมีการใช้งบประมาณแผ่นดินที่มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการคลังของประเทศในภาพรวม

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

การส่งเสริมการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ถือว่าเป็นการคำนึงถึงความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมและมีระบบยุติธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตรวมทั้งส่งเสริมเชื่อมโยงกับการให้มีบุคลากรที่มีศักยภาพ มีองค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐาน และมีกลไกการขับเคลื่อนสังคมอย่างมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ ผู้นำศาสนา และประชาชน อย่างไรก็ตาม การใช้กฎหมายอิสลามถือเป็นประเด็นที่มีความ

อ่อนไหวและเสี่ยงต่อความเข้าใจผิดที่จะเกิดแก่ผู้นับถือศาสนาอื่น ซึ่งอาจเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการบังคับใช้กฎหมายของประเทศ ดังนั้น จึงต้องมีความระมัดระวังและคำนึงถึงประชาชนผู้นับถือศาสนาอื่นด้วย โดยการสร้างความเข้าใจให้ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกฎหมาย

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. มีความมุ่งหมายที่จะบังคับใช้กับชาวมุสลิม หรือบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ไม่ได้มีผลบังคับกับบุคคลที่นับถือศาสนาอื่น ซึ่งหากไม่มีการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในสังคมให้ชัดเจน อาจสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในสังคม อีกทั้ง ในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าว ไม่ได้กำหนดคำนิยามคำว่า “คู่ความ” ไว้ ว่าบุคคลในคดีนี้เป็นบุคคลใด หรือเป็นบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการบังคับใช้กฎหมาย และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายฉบับนี้

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ

คณะกรรมการ

☐ มี

☒ ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ

อนุมัติ อนุญาต

☐ มี

☒ ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจ

แก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

☐ มี

☒ ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มี

การออกกฎหมายลำดับรอง

☐ มี

☒ ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่

ครอบคลุม

☒ มี

☐ ไม่มี

ร่างมาตรา 4 ของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. กำหนดบทนิยามของคำว่า

“มุสลิม” หมายความว่า บุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามตั้งแต่กำเนิดหรือการเข้ารับอิสลามในภายหลัง

“ศาล” หมายความว่า ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวและมรดกอิสลามหรือผู้พิพากษาหรือตะไตะยูติธรรมที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้

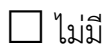
“ตะไตะยูติธรรม” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตะไตะยูติธรรมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ และตำแหน่งผู้พิพากษาหรือตุลาการตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก

บทวิเคราะห์

บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างกฎหมายมีถ้อยคำที่ไม่ครอบคลุม หรือไม่

มี

ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : ไม่มีการกำหนดบทนิยามของคำว่า “คู่ความ” ไว้ว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง เนื่องจากตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 มาตรา 3 ใช้คำว่า “ทั้งโจทก์จำเลย” ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ ในกรณีที่บุคคลภายนอกยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความในคดี ส่วนในร่างมาตรา 5 ของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. ใช้คำว่า “คู่ความ” ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ ในกรณีที่บุคคลภายนอกยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความในคดี จึงควรกำหนดบทนิยามของคำว่า “คู่ความ” ด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

มี

ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

มี

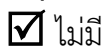

ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี

ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

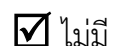

มี

ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

ไม่มี

โทษทางอาญา

โทษทางปกครอง

โทษปรับเป็นพินัย

โทษอุปรณ์

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร